ל) ומדום פ"ל מ"לו. ב) זבחים נה:.

פרחי כהונה אמרי אין התם דלא מטו למעבד

עבודה קרי להו רובים הכא דממו להו למעבד

עבודה קרי להו פרחי תנן התם שבשלשה

מקומות הכהנים שומרים בבית המקדש בבית

אבטינם ובבית הניצוץ ובבית המוקד והלוים

בכ"א מקומות "ה' על ה' שערי הר הבית ד' על

ד' פנותיו מבפנים ה' על ה' שערי עזרה וד' על

ד' פנותיו מבחוץ אחר יבלשכת הקרבן ואחר

בלשכת הפרוכת ואחד אחורי בית הכפורת

מנה"מ אמר רב יהודה מסורא ואמרי לה

במתניתא תנא דכתיב ילמזרח הלוים ששה

לצפונה יו לוים ארבעה לנגבה לוים ארבעה

ולאסופים שנים שנים לפרבר למערב ארבעה

למסלה שנים לפרבר אמרי הני כ"ד הוו אמר

אביי ה"ק לאסופים שנים (ב') אכתי עשרין

ותרי הוו היאך דפרבר חד הוה ואחרינא

בצוותא הוא ס ראזיל ויתיב גביה משום דקאי

אבראי סמאי לפרבר אמר רבה בר רב שילא

כמ"ד כלפי בר ואב"א לעולם כ"ד כדכתיב

תלתא מינייהו דכהנים ועשרין וחד דלוים והא הכא לוים הוא דכתיב ² כר' יהושע בן לוי

יראמר ריב"ל בכ"ד מקומות נקראו כהנים לוים

וזה אחד מהן יוהכהנים הלוים בני צדוק:

חמשה על חמשה שערי הר הבית וארבעה

על ארבעה פנותיו מתוכו ה' על ה' שערי עזרה

וארבעה על ארבעה פנותיו מבחוץ מאי שנא

הר הבית דעבדינן מתוכו ומאי שנא עזרה

דעבדינן מבחוץ אמרי הר הבית דאי תמה

ובעי מיתב זו יתיב אמרינן מתוכו עזרה דאי

תמה ובעי למיתב לא מצי יתיב סדאמר מר יאין ישיבה בעזרה אלא למלכי בית דוד בלבד

יאמרינן מבחוץ אמר מר ה' על ה' שערי עזרה סאמרינן

וה' שערים הוא דהוי בעזרה ורמינהי סידז'

שערים היו בעזרה ג' בצפון וג' בדרום ואחד

במזרח אמר אביי תרי מינייהו לא צריכי

שימור רבא אמר תנאיי היא דתניא אין פוחתין

מי"ג גזברין יומז' אמרכלין ר' נתן אומר"

אין פוחתין מי"ג גזברין כנגד י"ג שערים דל

חמשה דהר הבית פשו להו תמניא דעזרה אלמא

איכא תנא דאמר תמניא הוו יו ואיכא תנא

דאמר שבעה ואיכא תנא דאמר חמשה הוו:

לא היו ישנים בבגדי קדש כו':" שינה הוא

דלא אבל הילוך מהלכים יו שמעת מינה

יבגדי כהונה ניתנו ליהנות בהן אמרי הוא

הדין דאפילו הילוך נמי לא והא דקתני לא

היו ישנים משום דבעי למיתנא סיפא אלא 🕪

פושמין ומקפלין ומניחין אותן תחת ראשיהן

קתני רישא נמי לא היו ישנים ח והא גופה

קא קשיא ומניחין אָותן תחת ראשיהן ש"מ

בגדי כהונה ניתנו ליהנות בהם יו אימא נגד

ראשיהם ∞אמר רב פפא ישמע מינה תפילין

מן הצד שריין ולא חיישינן דלמא מיגנדר

ונפיל עלייהו ה"נ מסתברא דכנגד ראשיהן

דאי אמרת תחת ראשיהן נהי דניתנו ליהנות

בהן תיפוק ליה משום איסורא דכלאים

שו א מיי׳ פ״ח מהלכות בית הבחירה מו ב מיי שם הלי ט: יז ג מניי פ"ז שם הל"ו: יח ד מניי פ"ח שם הל"ד: יש ה מניי פ"ד מהלכות כלי המקדש

שם הל"ד:

"כ"ד מהלכות כלי

הל' יח ודי בשלשה:

ד מיי שם הל' יו:

ז מיי פ"ר ב ו מייי שם הני יו: בא ז מיי פייח שם הלי יא ופייג מהלכות עבודת יוהייכ הלי ט: בב ח מיי' פייד מהלכות תפילין הלכ"ד (ופ"ח מהלי בית הבחירה הלי ו) טוש"ע א"ח סי' מ

שימה מקובצת

אן ליום ארבעה לנגבה ליום ארבעה: בן הוא דיתיב גביה מיבת דאזיל ואות ו' נמחק: גן כדר' יהושע: דן מיתב מלי יחיב עבדינו מתוכו חיבת אמרינו נמחה: יתיב עבדיון מחורו חיבת המוריון נמחק: ה] בלבד עבדיון מבחוץ חיבת אמריון נמחק: ו] ס"נ איכא מגא דצמה מאס הוו ותיבות ואיכא מגא שבעה ואות ו-נמחק: ז] מהלפין בהן שמעת: ח] ישנים קמני מיהם ומניחין וחיבות וזן ימרט קומני מייטו ותניטוץ והיכות ורה גופא קא קשיא נמחק: טן בהם אתר רב פפא לא חיימא חחת ראשיהן אלא אימא כנגד ראשיהם אתר רב משרשיא ש"מ. חיבת פפא ל"ש: ין במקום שכלה החומה ומתחלת חומה לחרת הס"ד: יאן ה' שערי העזרה דה' שתרים היו להן מיבח לו נמחק: יב] ששה מקומות מיבח וכולה נמחק: יג] חד ואידך תיבת הוא ל"ש: יד] די לא בעי אות די נמחק:

לעזי רש"י

קאנגל"ש [אנגלי"ש]. זוויות. [שול"ץ]. שולי"ץ . (אנשים).

פי' הרא"ש

רדא מטו למעבד עבודה. שלא הביאו ב׳ דרא מטו נמעבד עברה. שנח הימו בי בל ההימו בי שערות אותן שהיו שומרים ונישורין כל הללה שלא היה להם טורת העבודה. הם למחר: דסשו למעבד העבודה. הם פרחי כהונה שהיו ישנים כדי שיכלו לסבול טורת העבודה למחר: תגן התם. במסכת מדות בשלשה מקומות הכהנים מומרים והלוים עמהם: והדוים בכ"ח. שנשה תהם עם הכהנים וייח בפני ענתן ור"ת פיי ששומרי הלוים בכ"א מקומות מלבד ג' מקומות ששומרים שם עם הכהנים: עד ה' שערי העזרה. בית הנילוץ ובית המוקד שנים מהם ובית אבטינם מן הפנות מצחוץ בין בשערים בין בפנות: לשבת הקרבן. היא לשכת הטלאים. אי נמי לשכה היתה מיוחדת לבקר בה הקרבנות ממומין: לשכת הפרוכת. שהיו אורגין בה את הפרוכת: אחורי בית הכפורת. לשכה אחת היתה במערב והיה לול קטן בכותל מערבי ח מן קדש הקדשים לאומה הלשכה היתה פתוחה לעזרה כנגד הלול להכשיר אחורי הכפורת לשחיטת הדשים דהרי ביה פתח אהל מועד כדאיתא נפרק איזהו מקומן [דף נה:]: מה"ב. רמוזות כל אלו השמירות: דמורח הלוים רמוזות כל אלו השמירות: דמורח הלוים ששה. מקרא הוא בדברי הימים פירוש במזרח יש ללוים ו' ומסתמא במקום אחד לא היו שומרים דלמה יצטרכו לשמור ו' לוים במקום אחד אלא כל אחד שומר במקומו לבדו. שנים בשני פנות הר הבית ואחד על שער מזרח שהיה הר הבית ואחד על שער עליו שושן הבירה לורה. וכן לעזרת נשים בשתי פינות ואחד בשער נקנור: לצפונה ליום ארבעה. אחד בשער הטדי בהר הבית. ושנים בב' שערי עזרה בית בא הבינון ובית המוקד שהיו בלפון. ואחד הנילוץ ובית המוקד שהיו בלפון. ואחד בלשכת הקרבן או בלשכת הפרוכת. וסבירא לן דאחד מהם בלפון ובית אבטינס היתה באחד מן הפנות כדפיי לעיל: דנגבה ליוס ד׳. שני׳ בשני שערי חולדה בהר הבית ושנים בשני שערי הקרבן שהיו אחד בלפון ואחד בדרום לא מנו כאן והם הם שנים דאמר אביי לנמו כתן חים הם שנים לחמור. לפי לקמן מד מינייהו לא בעי שימור. לפי שכל אחד באמצע השנייי היה. של לפון בין בית הנילון ובין בית המוקד. ושל דרום בין שער הדלק ושער המים. שומרי פינות הם האמורים בפסוק אח"כ. והאי דכתיב לנפונה ליום נגבה ליום. לפי שהיו פניהם למזרח כמו

הילוך נמי לא ואיידי כו' אלא

שיוכל לדחותו כדדחי ליה הש"ם לקמן:

הניחא

דקחשיב ב' ב' דוקא כתיב ולא כפל לשון וגם שנים לפרבר: ותלחא דכהנים. והשאר של לוים. ויותר משלשה לא מלינו לרבויי גבי כהנים דלא מלינו בכהנים יותר מג' שמירות דכתיבי שומרי משמרת למשמרת: [בכ"ד מקומות כו']. וילמוד סתום מן המפורש: ווה אחד מהן. זהו מפורש

מכולן לכך נקיט ליה במילחיה: מ"ש הר הבית דעבדינן שמירסן מסוכן. בין אפנות בין אשערים: ומ"ש עורה דעבדינן שמירתן מבחוץ. בין אשערים בין אפנות עזרה: דאי תמה. כלומר היה עייף מלעמוד לא מלי יחיב: דחמר מר כו' עבדינן מבחוץ. דחי הוו מתוכן לא מלי יתבי וא"א לעמוד כל היום: אמר אביי סרי מינייהו לא בעי שימור. לוים דהא כהנים בג׳ (ג) שמרי להו ומה ניהו שער בית המוקד ושער בית הנילון ובחשבון הז' שערים הא חשיב להו מתני׳ דמדות (דף לד.): ומו' אמרכליו. שרי הכל כלומר ממוניו אף על הגוברין: ר' נחן אומר אין פוחחין מי"ג גוברין לנגד י"ג שערים. גזברין הם השוערים וזהו הלשון נמי איכא בספרי וכו׳ ור׳ט נתן היא ופרושי קא מפרש לה למה היו י"ג. ואותם ב׳ שערים דהוה בבית המוקד חשבי להו כחד הואיל וגבי הדדי הוו קיימי אלמא איכא מ"ד תמניא הוו ולדידיה הרא דוהא בלוים כתיב ולא בכהנים: הלמה היכה למ"ד המניה הוו. ותלתה תנאי נינהו: שינה הוא דלא. שמא יפיח בהן וגנאי הוא לבגדי קדש: אבל הילוך מהלכין בהן. אפילו שלא בשעת עבודה: ש"מ בגדי להונה ניתנו ליהנות בהן. שע"מ שיהנו בהן אפילו שלא בשעת עבודה הקדישום מתחלה ותנאי ב"ד הוא ופלוגתא היא במסכת יומא ודף סטון: הוא הדין דאפילו הילוד נמי אסור והא דקתני לא היו ישנים משום דבעי למחני סיפא אבל פושטין כו'. איירי באיסור שינה: ש"מ בגדי כהונה ניסנו ליהנות בהן. מדקתני תחת רחשיהן: חולה חימה נגד רחשיהן. [אלל ראשיהן]: אמר רב (ד) פפא ש"מ תפלין מן הלד שריין ולא חיישינו דילמא מיגנדר ונפל עלייהו. כלומר מדשרינן איסורא דאורייתא דהיינו בגדי קדש דאסור ליהנות בהן שלא בשעת עבודה ואף על פי כן שרינן ליה להניח תחת מראשותיו שלא כנגד ראשו ולא גזרינן שלא יתגלגלו ויבואו כנגד ראשו ונמלא מועל ובא לידי איסורא דאורייתא שמע מינה תפלין מן הלד מותר להניחן בין כר לכסת שלא כנגד ראשו ולא חיישינן דילמא מיגנדר ונפיל עליהן והוי איסורא דרבנן דדמי לבזיון שיהא ראשו מונח על התפילין כלומר מדשרי דבר שיוכל לבא לידי איסור דאורייתא כ״ש דאית לן למישרי איסור שאין יכול לבא אלא לידי איסור דרבנן: ה"נ מסתברא דכנגד רחשיהו. החשיב דחי מ"ד תחת ממש נהי דניתנו ליהנות בהן ומש"ה מותר לישן בזמן שהן תחת ראשו ואיסור שמא יפיח בהן לא הוי אלא בזמן שהוא לבוש דאו הוא גנאי אבל אם הן בין כר לכסת ליכה היסורה דשמה יפיח: חיפוק ליה דאסור משום בגדי כלאים. וה"נ יכול לתרץ לעיל כשתירץ ה״ה דאפילו

אמרי המס. גבי שמירה דלא מטו למעבד עבודה שלא הגיעו לעשות עבודה כגון פחותים מי"גש שנה קרי להו רובים כלומר נערים הכא דמטו למיעבד עבודה שכל אותם שישנים שם בבית המוקד ראויין לעבודה דבשביל כך הם ישנים שם כדי שיהיו מזומנים למחר לעבודה ביום

עבודתם דכל משמרה מתחלחת לו' בתי

אבות כנגד ששת ימי שבוע ובשבת

עובדין כולן ביחד וחולקין ביחד קרי להם פרחי בחורים שלא הגיעו עדיין לכלל זקנה: **פנן הפס.** במס' מדות (דף לד.): והלוים בכ"ה מקומות ה' על ה' שערי הר הבית. ה' שערים שהיו לו להר הבית כדתנן במסכת מדות [שס]: ארבעה על ארבעה פנוחיו מבפנים. פנות אנגל"ש ין למקום שכלה החומה ומתחלת חומה: יאן ה' על ה' שערים. שהיו לו. ולקמן פריך משבעה שערים שהיו לעזרה דתנו במסכת מדות ושם) ומסיק לה שפיר: וארבעה על ארבעה מבחוץ. [מבחוץ] קאי בין אשערים בין אפנות. ולקמן מפרש מאי שנא: הר הבית היה ה' מאות אמה על ה' מאות אמה ובכלל אותו חשבון היה חשבון העזרה מאה ושלשים וחמשה על אורך מאה ושבעה ושמונים. ובמסכת מדותי) מפרש היכי הוה הר הבית חמש מאות אמה על ה' מאות אמה רובו מן הדרום שני לו מן המזרח שלישי לו מן הלפון ומיעוטו מן המערב והכי פירושו העזרה היתה באמצע הר הבית אלא שלא היתה ממולעת מכל וכל דרוב הר הבית בדרומו של עזרה שני לו מן המזרח כלומר הר הבית מתמעט מכל לדדיו דרובו היה בדרום עזרה ושני פחות היה בו אצל מזרח ועוד שלישי פחות מן הלפון ועוד פחות מן המערב אחורי בית קדש הקדשים: מנא הני מילי. דבעינן כ״א שומרים בכ״א מקומות: במתני' תנה למורה הלוים ששה ללפונה לוים ד' לנגבה לוים ד' וגו'. קרא במשכן כתיב בימי דוד בדברי הימים וקא מני קרא את השומרים שהיו שומרים את המשכן ובקרא לא נחית למנין כהנים ומדחשיב לוים כ״א ללמדנו שבכ״א מקומות היו דאי בחד מקום (ב) היה מיירי אמאי בלד מזרח ששה בתרי סגי ומשום לוותה בחד מקום הוי שומרים אלא ודאי ה"ק למזרח לוים לריך ששה יבן (וכולה) מקומות וכן כולהו: אמרי הני כ"ד הוו אמר אביי ה"ק ולאסופים שנים. כלומר קרא דקא חשיב שנים שנים בשביל סוף פסוק כפל את לשונו כאדם המדבר וכופל את לשונו וה"ק וללשכות התוספות במשכן שנים שנים יהיו בכל עת אחר כך הוא אומר לפרבר למערב ד' למסלה שנים לפרבר ומעיקרא כשהקשה הש"ם כ"ד הוו היה סבור דשנים לא לשון כפל אלא דוקא ומתרן דודאי לאו דוקא הם דא"כ היה לו לכתוב ארבעה ולמה יכתוב שנים שנים אלא ודאי כפל לשון כמו שפירשתי: ואכתי כ"ב הוו היאד דלפרבר חד יג] הוא אידך משום לווחא הוא דאזיל יחיב גביה. אבל למערב לפרבר ד' יד] דלא בעי לוות שהרי ארבעה הן באותה רוח ואין כל אחד לריך ללוות שהרי חבירו שומר באותו לד אבל הכא אותן שנים דקחשיב קרא האחד בשביל לוות שולי"ץ בלע"ז: כמ"ד בר: וחיבעים חימח. קרח

 מ) (מדת פ"ה מ"ח), ב) זכמים כה.,
 ג) חולין כד: יכמות פו: בכורות ד.,
 ד) סוטה מ: מלו: סנהדריון קלו:
 [יומל כה. סט: קדושין עמו:),
 ב) (מדות פ"ל מ"ד יומל יט.), ו) שהלים פ"ה ה"ב ע"ש וע' תום' ז שקנים פ"ה ה"ב ני"ש [עי חוס" כמובות קו. ד"ה שבעהן, ז) [יותל סח: ע"שן, ח) יותל סענ ע"ש, ט) [עי מלית בית הבסיכה פ"ח ה"הן, ז) [דף לד:], כ) [במדבר ג], ל) [בספרי וכולה ר" רש"ש],

תורה אור השלם

1. למורח הלוים ששה לצפונה יו לַנְּוְבָּה לְנְּנְבָּה לִיוֹם לִיוֹם אָרְבָּעָה לְנָנְבָה לִיוֹם אַרְבָּעָה וְלָאֲסָפִּים שְׁנֵים שְׁנָים: דברי הימים א כו יז בוְהַבַּהְנִים הָלְוִים בְּנִי צְּדוֹלְ

אַשַׁר שַמרוּ אַת מִשַּׁמַרַת מִקּדַשִׁי רְאָלוּ הְאֵר אָת נְאָר נְאָל מַעְלִי הַמְּה בָּתְעוֹת בְּנִי יִשְׂרְאַל מַעְלִי הַמְּה יִקְרבוּ אַלִי לְשְׁרְתָנִי וְעְמְדוּ לְבָּנִי לְהַקְרִיב לִי חַלְב וְדָם נְאָם אֲדֹנְי אֱלֹהִים: יחוקאל מד טו

רבינו גרשום התם דלא מטו מיעבד עבודה גמורה. שהקטני׳ היו השומרים שלא הביאו שתי שערות להכי קרי להו רובין הכא דקרי להו קר יותר ודבין הכא דקר יותר פרחי כהונה בהני דכבר אייתר שתי שערות מיירי דחזו לעבודה: ואית דמפרשי. התם דתחילת ליליא הוא דלא חזו דתחילת ליליא הוא דלא חזו לעבודה כשמתחילין שם לשבור להכי קרי להו רובים. והכא דכבר סמוך הוא לזמן עבודה לתרום המזבח קרי להו פרחי: מגרני מילי. דבעינן שומרים בכ"א מקומות. שומרים הכי קאמר לאסופים שנים שנים. הכי מתפרש שנים שנים שני שומרים לאסופים שנים שני שומרים ואותן שנים דלאסופים לפרבר היו עומדים כלפי חוץ ולא בפנים: והני אסופים שנים. היינו ב' קיטוניות שנתוספו על הינו ב קיטוניות שנווטפו עד הבנין כעין שקורין אפנדי״ץ היאך דפרבר דלמסילה חד הוא מצותו ואידך דיתיב גביה משום י. צוותא משום דקאי אבראי: והא האי קרא למזרחה ליום בלוים והא קוא למוחות ליום בחדם [הוא דכתיב]. אף על גב דכתיב בלוים תלת מנייהו כהנים הוו דהכי אשכחן בכ"ד מקומות דכהנים איקרי לוים: מ"ש הר הבית דעבדינן מתוכו. דקיימי שומרים בד' פינותיו מתוכו: אמרי הר הבית דאי תמה. שאם נתחלש השומר ובעי מיתב מצי יתיב דאינו אסור עבדינן יתיב אמר אביי תרי מנייהו לא צריכי שימור. היינו האמצעי שבדרום והאמצעי שבצפון שבדרום והאמצעי שבצפון שהשומרים שבראשון ושבשלישי יכולין לשמור האמצעי: אמרכלין. הוא מושל על הגזבר לכך קרוי אמרכל שומר על הכל: מדאיכא תנא שומו כל זוכל: מואיכא ומא דאמר תמניא הוו איכא נמי תנא דאמר חמשה הוו ולא קשיא: אבל הילוך. מהלכין בהן בלילה שלא בזמן עבודה ש"מ בגדי כהונה ניתנו ליהנות: אלא אימא נגד ראשיהן. מן הצד שלא היה ראשיהן נוגעין בהן ולא חיישינן דילמא מיגנדרי עלייהו דשמא לא מגנדר ואפי׳ מיגנדר בלא ידיעה הוי ולא אסיר:

הגהות הב"ח

(א) גב' אלא היו פושטין: (ב) מפרש ד"ה נמתני תנא וכו׳ דאי בחד מקום הוה מיירי ומשום סגי אי בחד מקום וכו' לריך ששה לעשרים ואחד מקומות וכן כולהו: (ג) ד"ה אמר אביי וכו' בג' מקומות שומרים להו וכו' במתני למדות: (ד) ד"ה א"ר משרשיא ש"מ תפלין כל"ל וכן בגמ':

פי' הראב"ד

ושום דהכי לא נקיט אלא